

MALAKI

Yá pọ́ kú láε bee guu

Malaki a lá kè e wàò gé Yesu Kilisi ii wè 500 e 450. Isailiò sù n zòblea Babilonio wè 538 guu. An suapi gbea an kúsu nà kwεawa busebuse. E ānabi Malaki àò gé ānabikekei, Isailiò tē ānabi Age n ānabi Zakalio yādaneci, ò aa èa Lua kpé dè Yelusaleũ wè 520 e 515 guu. Ama za guu bee an wé dɔa yá dafu pọ́ a ke dɔaana Zolobabeli ɔzi i zekεo. An lousisiyāò òòkpà mé yāvāi lé káfi. Aa pākpa sa'oa Luawai (1.6-14), wiò Lua kpāi'o gbaò daa guu (3.6-11), sa'onkiaò sō aale laaidò zīwa bo, mé wili ikoyā pọ́ Lua dilené da bo (2.1-16).

Yápiò yái Malaki ledà sa'onawwa n gbéò pii aa nòselile. A dōngu ké Lua yeñzi (1.1-5), āma a òné b aà mɔa n aà yákpalekea n gbéò guu kà kái (2.17-3.5, 3.13-24). A zīna pọ́ Lua a gbaε yā'òné (3.1), aò de ānabi ũ lán Eliawa (3.23). Baona lá pọ́ Matiee n Lukuo kèò guu, Malaki yá bee de Zāa Daa'ilena pọ́ à mò gbéò da zéwa Yesu Kilisie yá ũε (Mat 17.11-13, Luk 1.17).

Ké Malaki fēle n Isailiò an kua pọ́ òòkpà n n pākpa Lua yáio, à ledàda luanaaikεnaone aao kú n Lua yákpalekeañò sɔuo. Wápiò sō Malaki lé owεε wá baade àò kú n Lua yákpalekeaanò sɔuo za káau.

Sa'oya

1 Yá pò Dii ò Isailiḡne Malaki sabain ke: 2 Ma Dii ma mè má yeázi, ḡ a mè ma yeaázi de kpelewa ni? Ma Dii ma mè Esauá Yakḡbu v̄i nolo? Kási Yakḡbu má yei, 3 má ye Esauio,* ḡ ma aà gusiḡide lile guwaiwai ũ, ma aà bùsu tò gbáa gbēgbonaḡ kúkii ũ. 4 Edḡpiḡ i me, baa ké wà ní wéleḡ dēonzḡ, aa ea ní beziaḡ feleḡ. Ǿ ma Dii Zigḡde ma mè: Tó aa èa kàle, má ní delempae, wi oné Váibusudeḡ, gbé pò Dii ní kpēne kūa gḡpiiḡ!† 5 A wesiḡ, í me Dii zḡ, baa wá bùsu zḡle kpele.

6 Né i a mae kpela, mé zḡblena i a dii kpela. Ké má de á mae ũ, ále ma kpelaḡ? Ké má de á dii ũ, á ma v̄ia v̄ie? Ma Dii Zigḡde máme mále á la. A sa'onḡ, áme ále sakamagu. I me: Kpelewa wa sakàngui? 7 Ké a sakà ma táabūnuu yáie. I mḡ ma gbagbakii ní ble gbáleaoḡ. I me: Kpelewa wa n gbagbakii gbálèi? 8 Ké a mḡ sa'òà ní pò v̄iaḡ, yāvāin weoa? Ké a sa'òà ní nḡḡ eḡ ge a gyāeḡ, yāvāin weoa?‡ A ge kpa bùsu gbēzḡwa à gwa! A yá a kaaàgua? A á sáaukpaa? Ma Dii Zigḡde máme mále á la.

9 Tó a awakpàmeḡ tia kéwa, má á wegwaḡ? Tó pò bee taaḡ kú á zḡi, má síánḡe? Ma Dii Zigḡde máme mále á la. 10 Tó á gbēe gè ma ua zé tà yāa, ké wasu gē tékai ma gbagbakii pāo, bee sàḡ. Ma Dii Zigḡde máme má ò. A yá lé kemeeḡ nao, má á gba sio. 11 Za íatē bilēa e a gēkpēukii ma tó aḡ zḡḡ buiḡne. Wa tulaletikameḡ téa, wi mḡmeḡ ní gba gbálesaiḡ gupiiu, asa ma tó aḡ zḡḡ buiḡ guue. Ma Dii Zigḡde máme má ò. 12 Kási ápiḡ i ma tó zḡkpae, ále e ma táabūnu

* 1:3 Lom 9.13 † 1:4 Isa 34.5-17, 63.1-6 ‡ 1:8 Iko 15.21

gbãλεε, ̄i sa'owà ní pɔ giaɔ. ¹³ Ma Dii Zigõde ma m̀è: I m̄e, bee á kú gbãεε, ̄i a nifèi. Tó a m̄o ma gbagbai ní pɔ k̄ɔkūaɔ ní pɔ εεkūaɔ ní pɔ gyãεɔ, má beeɔ sia? Ma Dii mám̄ε máλε á la. ¹⁴ M̄ɔafilide pɔ pɔ sa ví a kpàsa guu, a zèmm̄ε, mé à gè ma gbagba ní pɔ sãadeo a ḡεε ũ, adeá láaip̄ε. Asa mám̄εmaa Kía z̄ɔɔ, ma tó ì to vía bui píi kú. Ma Dii Zigõde mám̄ε má ò.

2

¹ Ma Dii Zigõde ma m̀è: Á sa'onao á yán la sa. ² Tó i swáseio, tó i da á s̄ou à ma tob̄o, má láaiẓiwá à ḡõ báaasaie. Má z̄iẓwá kò se, asa i da á s̄ou a ma tob̄o. ³ Gwa! Má á buiɔ lele á yáí, mí dikp̄ε sa pɔ á ò pɔgb̄õ fáε á oawa, wi á kólèò. ⁴ Iɔ d̄õ sa ké ma yá bee ðil̄éé, ké ma bàa kua ní á Levii buiɔ gi kue.* Ma Dii Zigõde mám̄ε má ò. ⁵ Ma bàakuaín̄ɔpi guu ma w̄eni ní aafiao kpàmá, ké aao ma vía ví, ̄i aa ma vía ví, aa lùalua ma aε. ⁶ An lé yādan̄ε s̄iana d̄õ, wi ma yākpaanla b̄ò ní léuo. Aa táa'òman̄o ní ledoūo ní n̄òsepuaɔ, aa gb̄é̄ɔ b̄ò v̄ai guu dasi. ⁷ A maa sa'ona àò d̄õa víε, ké gb̄é̄ɔ e yādan̄ε mawà, asa ̄ime ma Dii Zigõde ìwa ũ. ⁸ Ap̄iɔ s̄õ a p̄āz̄εa, á yādan̄εɔ tò gb̄é̄ɔ fù dasi, a ma bàa kua ní á Levii buiɔ gb̄ò. Ma Dii Zigõde mám̄ε má ò. ⁹ ̄J má tò wà sakàágu, ma á s̄oaa gb̄é̄piie, ké i te ma tufaio, mé i ke gb̄é̄ɔne kèke ikoyã musu yáí.

N̄yaa yá

¹⁰ Wá De doū nolo? Lua doū mé wá keo lò? B̄óyáí wá k̄õ náai vío, ̄i wa Lua bàa kua ní wá dezio yá

* **2:4** Nao 3.11-13

gbòoi? ¹¹ Yudaᵋ náaisaiyākè, aa yābēekè Yelusaleŭ ní Isaili bùsuo, asa aa táagbagbanaᵋ sè nᵋ ũ, aa Dii kpé pᵋ a yei gbālèᵋ. ¹² Gbḗ pᵋ yá bee taa kè, Dii aà kē Yakᵋbu buiᵋwa, i de, bᵋmᵋ ge bele no, baa tó à mò ní gbaᵋ Dii Zigᵋde.

¹³ Yá plaade pᵋ i ken la. Iᵋ óᵋᵋ àᵋ aauke, á wé'i ìᵋ ka Dii gbagbakliiwa, ké à wesè lé gba pᵋ a mᵋᵋde gwa à gbasa sio yáí. ¹⁴ I mē: Bómē mò ní yáḗo? Ké Dii mé seelade ũ ápiᵋ ní á baade èwaasogᵋᵋ nᵋᵋ yá musu yáíe. Asa n nᵋ mé n gbēdo pᵋ a kᵋ yāma ũ, ᵋ n bᵋ aà kpe. ¹⁵ Dii i á ke lán sàwakula ní gbalaowa, ké á mē ní á léᵋ àᵋ doũ lé? Bᵋ Lua lé yá á mēdoũkēpi musui? Ké á néᵋ e aa a yāma yáíe. Bee yáí àᵋ ázia kᵋa dᵋ, ké ásu náaisaiyāke á naḗo. ¹⁶ Ma Dii Isailiᵋ Lua ma mē, má za nᵋyaa ní pᵋpiliawàouē. Ma Dii Zigᵋde máme má ò. Aᵋ ázia kᵋa dᵋ, ké ásu náaisaiyākeḗo.

Dii yákpalekegᵋᵋ

¹⁷ A tò á yā'o Dii kᵋ gbāa. I mē: Wá yá kpele mé aà kᵋ gbāai? Ké i mē, vāikenāᵋ maa Diiē, an yá ì kaaàgu yáíe. I mē bᵋ, Lua pᵋ ì yákpaleke ní gbḗᵋ ku máe?

3

¹ Ma Dii Zigᵋde ma mē: Gwa! Má a zina gbae aà dᵋaa zekēkemēe.* Dii pᵋ i aà kᵋi wēele i gē a kpéu kándo. A ma, ma bàakuaánᵋ zina pᵋ á pᵋ dᵋwàpi lé mᵋ! ² Démē a aà mᵋgᵋᵋ fᵋi?† Tó à bìle, démē a bᵋi? Asa aᵋ de lán mᵋbaasana téwaē, lán pᵋpina kasa baasaawa. ³ A zᵋle à gbḗᵋ baasa à ní gbāsi

* **3:1** Mat 11.10, Maa 1.2, Luk 1.76, 7.27 † **3:2** Yoē 2.11, Zia 6.17

wolo. A Levii buiᵛ gbābᵛné, lá wí vua ní ánusuo, gbāsi wolowa, mᵛ Diie ní gbaᵛ a zéwa. ⁴ Gᵛᵛ bee Yelusaleᵛdeᵛ ní Yudaᵛ píi gba a ka Diigu lán yāawa, lá a ziwa.

⁵ Ma Dii Zigᵛde ma mᵛ: Má mᵛwá yákpaleu, ma me a wā ní bᵛbᵛa ní gbé pᵛ ma vía víoᵛ: Gbᵛkᵛᵛlekᵛnaᵛ ní gbāsiᵛkenaᵛ ní εε legbᵛnaᵛ ní gbé pᵛ aai gbāamᵛ ní zikᵛnaᵛne ní gyaa taasideᵛ ní tone pᵛ gwana víoᵛ ní bᵛmᵛᵛ.

Gbēnazina Lua kpáí'oa

⁶ Ma Dii mili lileo. A yái á Yakᵛbu buiᵛ i kaaleo.

⁷ Ma Dii Zigᵛde ma mᵛ: Za á deziᵛ gᵛᵛ ᵛ a pā ma yáa, á kūao. A zemanᵛ, mí zeánᵛ. I me, kpelewa wá zennᵛi?

⁸ Gbēnazina i Lua kpáí'oa? Kási ále ma kpáí'o. I me, bᵛ musu wále n kpáí'oui? A pᵛ kwide ní á gbaᵛ yá musue. ⁹ A bui píi gè láaipᵛ ᵛε, ké ále ma kpáí'o yái. ¹⁰ A mᵛ ní pᵛ kwideo† píi, í ká ma làasiu, ké ble e àᵛ ku ma kpéu. Ma Dii Zigᵛde máme má ò. A ma le bee musu à gwa. Tó mi musu zé wᵛ ma èfāai pisié, a kua a kákiiwao, mámeo! ¹¹ Ma Dii Zigᵛde ma mᵛ: Má kpá á buapᵛ ᵛᵛkpanaᵛneε. Aa á pᵛᵛ míᵛnzᵛᵛ, á vᵛeliᵛ né a woloo. ¹² Bui píi i oé èfāaideᵛ, asa á bùsu aᵛ naε.

Dii bᵛa ní yáᵛ gᵛᵛ

¹³ Ma Dii ma mᵛ: A yāvāi ò ma musu. I me, bᵛ yá wá ò n musui? ¹⁴ A mᵛ, zᵛblea Luaεá pāε. Ké wa zikè Dii Zigᵛde yáwa mé wa zwānkasaᵛ dà aà yái, bᵛ ài wá èi? ¹⁵ Tia kéwa i me waladeᵛne èfāaideᵛ.

† **3:10** Lev 27.30

Alɛ e vāikɛnao mé lé zɛdo, gbé pɔ̀ ì mɛ Lua pila wà dɛɛka sɔ̀, yāe lí aà leo.

¹⁶ Gbé pɔ̀ Dii vía vío yā'ò ní kɔ̀o, ɔ̀ à swādò ní yáí a mà. ɔ̀ wà gbé pɔ̀ Dii vía ví aal làasookɛwà tó kè ladau aà aɛ. ¹⁷ Ma Dii Zigɔ̀de ma mɛ, gɔ̀o pɔ̀ ma bo ní yáó, aao de ma pɔ̀ ũ, ma àizɛɛ ũ. Má wɛnadɔ̀né lá gbé ì wɛnadɔ̀ a né pɔ̀ lé zikɛɛɛwa. ¹⁸ I gbɛmaao ní gbɛvāio dɔ̀kɔ̀e sa, gbé pɔ̀ lé zɔ̀ble Luaɛo ní gbé pɔ̀ lí zɔ̀bleòo. ¹⁹ Ma Dii Zigɔ̀de ma mɛ: Gwa! Gɔ̀opi lé mó, ao wāa lán mua téwa, mé waladeo ní vāikɛnao aao de lán sè giíwa. Gɔ̀opi a kúmá pii, an zína ge an ɔ̀ne a gɔ̀o. ²⁰ A gbé pɔ̀ á ma vía vío sɔ̀, á boa maa íatɛ i bilɛé, mé aafia ao ku a gupuai. A bole ào vívì lán zune pɔ̀ wà ní gbáɛowa. ²¹ Ma Dii Zigɔ̀de ma mɛ: Gɔ̀o pɔ̀ ma bo ní yáó, á ɔ̀zɔ̀ gbɛvāioɔwa, aao de túfu ũ á gbáu. ²² A to ikoyá pɔ̀ má kpà ma zòblena Mɔ̀iziwa Olebu ào dɔ̀águ, yá pɔ̀ má dīle Isailioɛ ní yá pɔ̀ má dànéo. ²³ A ma! Má ānabi Eliaš ziwá e ma mɔ̀gɔ̀o zɔ̀o pɔ̀ a to vía ní kú ào ká. ²⁴ A to maɛo lɛdoũke ní ní néo, mé néo lɛdoũke ní ní maɛo,* ké másu mɔ̀ ɔ̀lele á būsueo yáí.

---

§ 3:23 Mat 11.14, 17.10-13, Zaa 1.21 * 3:24 Luk 1.17

Bibeli Luayátaalá
The Holy Bible in the Boko language spoken in Benin
and Nigeria

copyright © 2010 SIM International

Language: Boko

Translation by: SIM International

Boko Bibeli Luayátaala

This translation, published by the SIM au Benin, was published in 2010.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM at ECWA/SIM H.Q., P.M.B. 2009, Jos, Plateau State, NIGERIA.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-09-25

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

